

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nummer: 2010.038.I.FMVA

IRS Erikstemmen avfallsanlegg, IRS Miljø IKS

Til stede under kontrollen

Fra virksomheten: 1. Kjell Halvorsen 2. Geir Morten Lønning	Fra Fylkesmannen: Solvår Reiten
Kontrollomfang (nasjonal tilsynsaksjon av anlegg som mottar og mellomlagrer farlig avfall): - Mottakskontroll avfall - Håndtering – herunder lagring av farlig avfall - Viderelevering av farlig avfall	Inspeksjonsdato: 1. 14. juni 2010 2. 26. oktober 2010

Rapportens status

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten **innen 2 uker** etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Resultater fra kontrollen

- Kontrollen avdekket **2** avvik i forhold til regelverket (avvik nr. 1 og 5)
- Det er gitt **2** anmerkninger

Oppfølging etter kontrollen

- Virksomheten plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Fylkesmannen pålegger virksomheten å gi en skriftlig tilbakemelding for å bekrefte at forholdene er brakt i orden og redegjøre for de gjennomførte tiltakene i forhold til avvik. Vi ber også om virksomhetens kommentar mht. anmerkningen.

Frist for skriftlig tilbakemelding er: **15. mars 2011**. Pålegg om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen tre dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og sendes Fylkesmannen.

Sted:

Dato:

Fylkesmannen i Vest-Agder (etter fullmakt):

Ansvarlige virksomhet (Kilde: Enhetsregisteret)

Organisasjonsnr (underenhet): 974 734 583	Eies av (org.nr): 995 055 244
Besøksadresse: Erikstemmen, 4400 Flekkefjord	Telefon: 38 32 60 80
Bransjenr. (NACE-kode): 38.110	E-post: post@erikstemmen.no

Kontrollert anlegg

Navn: IRS Erikstemmen avfallsanlegg	Anleggsnr: 1004.0009.02
Kommune: 1004 Flekkefjord	Anleggsaktivitet: Avfall – mottak, mellomlagring og sortering
Fylke: Vest-Agder	Risikoklasse.: -
Tillatelse sist oppdatert: Ingen tillatelse. Er regulert etter vedlegg 2 i avfallsforskriftens kap. 11.	Saksnr: 2010/7315

Informasjon om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke innen angitt dato har mottatt en bekreftelse med dokumentasjon på at avvikene er rettet, vil vi vurdere å varsle tvangsmulkt, jf. forurensningsloven § 73.

Varsel om kontrollgebyr for virksomhet uten tillatelse

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen, jf. *forskrift om begrenning av forurensning* (forurensningsforskriften) § 39-7 om gebyr for kontroll i virksomheter uten tillatelse. Gebyret skal dekke kostnader forbundet med forberedelse, gjennomføring og oppfølging av kontrollen.

Fylkesmannen forhåndsvarsler med dette at Avfall Sør AS vil bli ilagt et gebyr på kr 4.200 for kontrollen, dvs. sats 4 jf. § 39-7 i forurensningsforskriften. Kommentarer til varslet kan sendes til Fylkesmannen innen 2 uker etter at denne rapporten er mottatt, jf § forvaltningsloven § 16.

Definisjoner

Avvik:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene eller krav og vilkår fastsatt i dispensasjoner.

Anmerkning:

Forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse og miljø og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Avvik

Følgende avvik ble konstatert under Fylkesmannen sin inspeksjon:

Avvik 1: Mottakskontrollen av farlig avfall er mangelfull

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 11 (§§ 11-5, 11-6, 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2 punkt 9 og § 11-13)

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

- a) Virksomheten håndterer farlig avfall uten nødvendig tillatelse fra Fylkesmannen. (Avfallsforskriften § 11-6)
- b) Virksomheten mottar farlig avfall som ikke er dekket av eksisterende tillatelse. (Avfallsforskriften § 11-6 sammenholdt med tillatelsen)
- c) Virksomheten har ikke etablert mottakskontroll ved mottak av farlig avfall. (Internkontrollforskriften § 5)
- d) Virksomhetens kontroll med utfylling av deklarasjonsskjema er mangelfull. (Avfallsforskriften § 11-13)
- e) Mottakskontrollen er ikke tilstrekkelig til å hindre at mottatt farlig avfall blandes med andre typer farlig avfall eller ordinært avfall. (Internkontrollforskriften § 5 sammenholdt med avfallsforskriften § 11-5)
- f) Virksomheten blander farlig avfall med ordinært avfall. (Avfallsforskriften § 11-5)
- g) Virksomheten har ingen journal for mottatt farlig avfall. (Tillatelses vilkår eller avfallsforskriften § 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2 punkt 9)
- h) Virksomhetens journal for mottatt farlig avfall er mangelfull utfylt. (Tillatelses vilkår eller avfallsforskriften § 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2 punkt 9)

Kommentarer:

Dere har ikke fullstendig oversikt over hvilke produkter som kan være farlig avfall og hvilke miljøgifter som er aktuelle for det enkelte produkt.

Vi viser blant annet til vedlagte brosjyre fra Klima- og forurensningsdirektoratet over farlig avfall fra bygg og anlegg. Som eksempler på byggematerialer som inneholder farlig avfall nevnes isolasjonsplater av EPS og XPS, hvor begge inneholder bromerte flammehemmere og sistnevnte inneholder halogenerte blåsemidler. Cellegummi inneholder store mengder med bromerte flammehemmere. Ftalater er tilsatt i vinylbelegg, og som regel vil konsentrasjonene overstige grensen for farlig avfall. I tillegg til isolerglassruter, er PCB også å finne i murpuss, maling, kondensatorer i lysarmaturer (produsert før 1980) m.m. Klorparafiner finnes ofte i høye konsentrasjoner i vinduslim og isolerglassruter etter 1980.

I tillegg er det bromerte flammehemmere i elektronikk, og forbindelsene frigis lett fra produktene. Sparepærer inneholder kvikksølv osv.

Vi vil også nevne ulike typer batterier klassifisert som farlig avfall:

Bly- og nikkeldadmiumbatterier inneholder tungmetallene bly (Pb) eller kadmium (Cd). Disse

må holdes adskilt fra hverandre og øvrige batterier mht. gjenvinning.

For håndtering av kasserte miljøtilpassende batterier gjelder følgende:

- Alkaliske og brunsteinsbatterier er ikke farlig avfall, men skal sorteres for seg og leveres til gjenvinning.
- Nikkelmetallhydridbatterier (NiMH-batterier) er ikke farlig avfall, men skal sorteres for seg og leveres til gjenvinning.
- Litium- og litiumionbatterier (Li- og Li-ion-batterier) er ikke farlig avfall, men skal sorteres for seg og leveres til gjenvinning. **NB! Er klassifisert som farlig gods!**

Selv om disse batteriene er utladet er det fortsatt mye restenergi i dem. Derfor er trygg og sikker lagring, håndtering og pakking av disse typene batterier nødvendig.

I tillegg kommer farlig avfallsfraksjoner som maling, lakk, lim, spraybokser, olje osv. som dere har nevnt i deres rutine.

Dere må derfor skaffe dere bedre kunnskap om hva som kan farlig avfall, og hvilke miljøgifter som finnes i ulike produkter. Dere må utarbeide en bedre oversikt over hva som er farlig avfall, og vurdere hvordan avfallet skal sorteres og videreleveres (om det kan gå til forbrenning etc.). Deres rutine for håndtering av farlig avfall bør deretter revideres. Vi ber om at oversikt over farlig avfall og tilhørende rutine sendes til Fylkesmannen.

Avvik 2: Virksomheten håndterer ikke sitt farlige avfall i henhold til krav.

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel, 11 (§§ 11-5, 11-6, 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2)

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

- a) <navn på bedrift> håndterer farlig avfall på områder som ikke er dekket av tillatelsen. (*Avfallsforskriften § 11-6 sammenholdt med tillatelsen*)
- b) <navn på bedriften> overskrider lagringstida for farlig avfall (*Tillatelses vilkår eller avfallsforskriften § 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2 punkt 7.4*)
- c) <navn på bedriften> lagrer større mengder farlig avfall enn tillatt på anlegget. (*Tillatelses vilkår eller avfallsforskriften § 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2 punkt 7.4*)
- d) Farlig avfall blir lagret på områder som ikke er tilstrekkelig sikret mot utslipp. (*Avfallsforskriften § 11-5, tillatelses vilkår eller avfallsforskriften § 11-7 bokstav e, jf. Vedlegg 2 punkt 6.2*)
- e) Farlig avfall blir lagret i uegnet og/eller skadd emballasje. (*Avfallsforskriften § 11-5*)
- f) <navn virksomheten> har ikke system for merking /tilsvarende system for å holde orden på lagerplass for farlig avfall. (*Tillatelses vilkår eller avfallsforskriften § 11-5*)
- g) Farlig avfall (sam)lagres slik at det er fare for farlig kjemisk reaksjon (*Avfallsforskriften §§ 11-5 og 11-7 bokstav e, jf. vedlegg 2 punkt 7.4*)
- h) Farlig avfall er ikke sikret mot uvedkommende utenom åpningstiden. (*Avfallsforskriften §§ 11-5 og 11-7 bokstav e, jf. Vedlegg 2 (punkt 7.1 og 7.2)*)

Kommentarer:

Ingen avvik.

Avvik 3: Farlig avfall blir ikke levert videre til aktør med tillatelse til å håndtere farlig avfall.

Avvik fra:

Tillatelse gitt i medhold av avfallsforskriften § 11-6, jf. forurensningsloven § 11 og § 29.

Avfallsforskriften kapittel. 11

Avfallsforskriften kapittel. 13

Forurensningsloven § 7

Internkontrollforskriften § 5

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

a) <navn på bedrift> leverer farlig avfall til aktør uten tillatelse. (*forurensningsloven § 7 sammenholdt med avfallsforskriften § 11-8 og vilkår i tillatelse*)

b) <navn på bedrift> eksporterer farlig avfall uten skriftlig samtykkeerklæring (*Avfallsforskriften kap.13, jf. forordning (EF) nr. 1013/2006 artikkel 3*)

c) <navn på bedrift> behandler <type avfall> i form av <type behandling> uten å ha tillatelse til dette. (*Avfallsforskriften § 11-6 sammenholdt med tillatelsen*)

d) <navn på bedrift> kan ikke gjøre rede for hvor det er blitt av <tonn> farlig avfall i 2009. (*Internkontrollforskriften § 5 2.ledd pkt. 7*)

Kommentarer:

Ingen avvik.

Avvik 4: Virksomheten har ulovlige utslipp til vann/grunn.

Avvik fra

Tillatelse gitt i medhold av avfallsforskriften § 11-6, jf. forurensningsloven § 11 og § 29.

Forurensningsloven § 7

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

a) Det er stor fare for at forurenset overflatevann kan føre til skade på <resipientnavn> eller grunn. (*Avfallsforskriften § 11-5 og forurensningsloven § 7 første ledd*)

b) Oljeutskiller blir ikke tømt regelmessig og dette kan føre til overutslipp til <resipientnavn> (*Forurensningsloven § 7*)

c) <navn på bedriften> drenerer vann fra tanker med farlig avfall og slipper dette til sjø over oljeutskiller. (*Forurensningsloven § 7 første ledd*)

d) Virksomheten har utslipp som er høyere enn utslippsgrensene i tillatelsen. (*Tillatelses vilkår*)

Kommentarer:

Ingen avvik

Avvik 5: Virksomhetens internkontroll har mangler.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 2.ledd nr. 1-8.
Forurensningsloven § 40 1.ledd.

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

- a) Virksomheten kjenner ikke til sine plikter for håndtering av sitt farlige avfall (nr. 1)
- b) Opplæring og kompetanse er mangelfull (nr. 2)
- c) Virksomheten har ikke dokumenterte rutiner for håndtering av farlig avfall eller rutinene er mangelfulle (nr. 7)
- d) Virksomheten ikke har rutiner for avviksbehandling/tilbakemelding til avfallsprodusenten ved feildeklarerer (nr. 7)
- e) Det er ikke iverksatt rutine for tilstandskontroll av lagringstanker (nr. 6/7)
- f) Virksomheten utfører ikke tilfredsstillende risikovurdering av aktivitetene sine og/eller mangelfulle handlingsplaner for å redusere risiko for uønskede hendelser (nr. 6)
- g) Beredskapen ved uhell er mangelfull (Forurensningsloven § 40)
- h) Annet /utdyping

Kommentarer:

Avvik b:

IRS Erikstemmen sitt mottak for farlig avfall reguleres av avfallsforskriftens kapittel 11 (om farlig avfall), vedlegg 2 (standardiserte krav for kommunale mottak). I punkt 6.1 om kompetanse heter det:

Den som driver mottaksordningene for farlig avfall og det personell som håndterer farlig avfall, plikter å ha nødvendig kunnskap og kompetanse om farlig avfall slik at dette sikres forsvarlig håndtering.

Plan for kompetanseoppbygging: Den som driver det kommunale mottaket, skal ha en plan for hvordan kompetansen skal økes. De personer som har sitt virke ved mottaket, skal ifølge planen øke sin kompetanse og holde seg oppdatert i forhold til gjeldende regler og normer samt utvikle sin kompetanse om stoffer/avfall som kan leveres inn til mottaket. Plan for kompetanse og kunnskapsøkning skal kunne dokumenteres (f.eks. i internrutinene).

Iht. forskriften skal det altså foreligge plan på kompetanse og kunnskapsøkning som skal dokumenteres skriftlig. Vi kunne ikke se at det foreligger planer for kompetanseheving for den enkelte ved IRS Erikstemmen. Dvs. for de personene hvor dette er aktuelt.

Dere må utarbeide plan for kompetanseoppbygging for de ansatte (skriftlig dokumentasjon jf. internkontrollrutinene) slik at dere overholder forskriftens krav. Planen/rutinen oversendes Fylkesmannen.

Avvik f:

Alle aktiviteter ved Erikstemmen avfallsanlegg skal risikovurderes mht. det ytre miljø: Dvs. en vurdering av om den daglige driften kan føre til uønskede hendelser for det ytre miljø. Vurderingen skal også inkludere en beskrivelse av hvilke rutiner/tiltak som kan iverksettes for å redusere risikoen, jf. internkontrollforskriften § 5, annet ledd, pkt. 6.

Som eksempel nevnes:

- Mangelfull oversikt over hvilke fraksjoner som kan inneholde farlig avfall (se avvik 1), hvor tiltak kan være kompetanseheving, bedre rutiner og sorteringsmuligheter osv.
- Mangelfull oversikt over fremmede arter kan føre til uønsket spredning av disse artene i norsk natur. Tiltak kan da være kompetanseheving, informasjon til kunder, bedre rutiner og sorteringsmuligheter osv. (Se anmerkning 2.)
- Utilfredsstillende lagring av avfall kan føre til spredning/avrenning av miljøgifter. Tiltak kan da være å bedre forholdene ved lagring av avfallet.
- Søl av farlig avfall utendørs kan føre til avrenning til det ytre miljøet. Tiltak kan da være å bedre lagringsforholdene og/eller å ha kontroll på hvor avrenningen går, at det er absorbenter tilgjengelig osv.

Dette er eksempler, og listen er ikke fullstendig: Dere må selv vurdere hvilke risikoforhold som er relevante ved IRS Erikstemmen.

Dere har utarbeidet en risikovurdering mht. de ulike sonene som avfallsanlegget er delt inn i, men denne omhandler i svært liten grad påvirkning på det ytre miljø. Dvs. at den hovedsakelig dreier seg om helse-/arbeidsrisiko.

Dere må derfor utarbeide en risikovurdering som også inkluderer forhold mht. det ytre miljø. Den skal også inkludere ev. tiltak/rutiner som kan redusere risikoforholdene. Dokumentasjonen sendes til Fylkesmannen.

Anmerkning 1:

Det bør vurderes om området for lagring av isolerglassruter, elektronikk m.m. bør utbedres.

Kommentarer:

En del isolerglassruter, elektronikk m.m. var ikke lagret under tak, men stod utendørs. Dvs. at det ikke var skjermet for vær og vind. Det er mange ulike stoffer i elektronikk, som for eksempel bromerte flammehemmere som lett frigjøres fra produktet. Lagring av elektronikk utendørs kan dermed føre til uønsket spredning av miljøgifter til det ytre miljø. Dette er ikke tillatt.

Dere bør utføre en risikovurdering mht. lagringen, og om det er fare for forurensning. Se avvik 5 f.

Vi anmoder derfor om at dere gjør en grundig vurdering av deres lagring av ulike typer avfall, hvordan/om det kan føre til forurensning og om det er tiltak dere kan gjøre for å hindre dette. Dvs. hvordan ulike typer avfall lagres bør derfor inngå i risikovurderingen.

Anmerkning 2:

IRS Erikstemmen avfallsanlegg mangler kompetanse på fremmede arter, og har dermed ikke et system for å hindre spredning av fremmede arter.

Kommentarer:

Flere fremmede plantearter er nå definert som en trussel mot vår egen flora/norsk natur. Dvs. mange innførte arter er nå i ferd med å ta over i enkelte områder, og de er derfor definert som svartelistede. Artene defineres da som en biologisk forurensning. Det kan være hageplanter som fagerfredløs, lupin eller parkslirekne. Eller det kan dreie seg om arter som har kommet inn med for eksempel ballastvann. Her nevnes boersvineblom: Farsund kommune har investert betydelig med midler for å forsøke å få fjernet denne planten. I tillegg nevnes hagelupin og parkslirekne som Statens vegvesen bruker ressurser på å få fjernet.

Frø og spirer kan spres ved feil håndtering av jord og plante-/hageavfall. Dette er ikke ønskelig. Vedlagt følger derfor en brosjyre som blant annet er utarbeidet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus: "Hagerømlinger – Fra prydplanter til svartelistearter". På baksiden står blant annet følgende:

- Send planteavfall fra fremmede svartelistearter som kan inneholde frukter eller frø til forbrenning.
- Annet planteavfall fra svartelistearter kan kastes i komposten hvis det varmkomposteres (gjelder ikke slirekneartene).

Under tilsynet kom det fram at dere ikke har kunnskap om fremmede arter (definert som biologisk forurensning).

Vi vil derfor vite hva dere vil gjøre for å få kunnskap om fremmede arter, samt hva dere vil gjøre for å hindre spredning av disse artene (fra for eksempel komposteringsanlegget, om det er nødvendig med utsortering osv.) Vi vil også vite deres vurdering på om dere kan ta i mot slike arter til kompostering.